

RUBÁŠ

*Tričko za **99 Kč**. Někdo ale zaplatil plnou cenu — a nebyl jsi to ty.*

03

Úvodník
redakce

RUBÁŠ

06

Reportáž z
Dháky

09

Shein • H&M •
Zara

14

Kvíz: rychlost tvé
skříně

16

Manifest pomalé
módy

OBALKA

03 Úvodník: Co visí v naší skříni
Proč jsme se rozhodli napsat celé číslo o tom, co máme na sobě.

04 Čísla, která šijí
Osm statistik, u kterých se zastaví dech.

05 Anatomie trička za 99 Kč
Rozpítvali jsme cenovku. Tady je, co uvnitř najdete.

06 Ruce v Dháce
Reportáž z bangladéšské továrny, kde vzniká váš kardigan.

08 Planeta platí účet
Voda, mikroplasty a CO₂ — co móda dělá se Zemí.

09 Značky v rentgenu
Shein, H&M, Zara a pomalá móda pod lupou.

10 Druhá kůže — fotoeditoriál
Styling ze second-handu. Nic nového nebylo koupeno.

12 Rozhovor: Eliška Bártová
Česká designérka o cirkulárních kolekcích a trpělivosti.

13 Návod: opravit, nosit, darovat
Tři způsoby, jak zpomalit vlastní skříň.

14 Kvíz & Slovníček & Manifest
Jak rychlá je tvoje skříň? A co s tím teď?

REDAKCE

ŠÉFREDAKTOR P. ŠPIDLÍK
REDAKTOŘI A. PODLOUCKÝ, M. HORÁK
KOORDINÁTOR D. ŠLEZAROVÁ

FOTOGRAFIE

UNSPLASH.COM (VOLNÁ LICENCE)
ZDROJ: UNSPLASH.COM
ILUSTRACE: REDAKCE

VYDÁVÁ

REDAKCE RUBÁŠ
PROSTĚJOV • JARO 2026

POUŽITÉ ZDROJE

UNEP (2023). Sustainability and Circularity in the Textile Value Chain. • World Bank (2022). Fashion and Climate Report. • WWF. The Impact of Cotton on Fresh Water Resources. • McKinsey & Co. (2020). Fashion on Climate. • Ellen MacArthur Foundation (2017). A New Textiles Economy. • IUCN (2021). Primary Microplastics in the Oceans. • Clean Clothes Campaign. Garment Worker Wages Report. • Business of Fashion (2023). How Shein Beat Fast Fashion. • Fashion Transparency Index (2023). fashiontransparencyindex.org • Good On You. Brand ratings. goodonyou.eco

Co visí *v naší* skříni — a kdo to zaplatil.

Průměrná Češka dnes vlastní pětkrát víc oblečení než její babička v sedmdesátých letech. A nosí z něj pětkrát méně.

Začalo to nevinně. Dvě bílá trika z řetězce, jedno se rozpadlo po třech praních, druhé jsme nikdy nevzali na sebe. Dohromady stála 180 korun — méně, než dnes stojí oběd v menze. Měli jsme pocit výhodné koupě. Přitom jsme právě zaplatili za něco, na čem někdo pracoval dvanáct hodin za mzdu, která by ho v Česku nenapojila ani na tramvajenku.

Fast fashion — rychlá móda — není zlý duch. Je to ekonomický model. Vzniká v šedesátých letech jako levná alternativa šití na míru, v devadesátých zrychluje a dnes, v éře Shein a TikToku, zvládne jít z instagramového stories na pult obchodu za šest dní. Značka Shein vypustí denně mezi 2 000 a 10 000 nových kousků.

Petr Š.

ŠÉFREDAKTOR

Oblečení přestalo být předmět. Stalo se obsahem. Nosíme ho jednou, vyfotíme, vyhazujeme. Každou sekundu skončí v popelnici plný nákladák textilu. Každou sekundu.

Tohle číslo Rubáše není o tom, abyste se styděli za svou skříň. My také máme Shein v šuplíku. Je o tom, abyste věděli, jakou skutečnou cenu platí někdo jiný, když vám vyjede výběr "za 49 Kč". A pak se sami rozhodli, jestli je ta cena přijatelná.

Na stránce 14 najdete kvíz. Není na body. Je na to, abyste se podívali do vlastní skříňe s otevřenýma očima. Stačí to.

Čísla, která *šijí*.

100 mld

KUSŮ ROČNĚ

Tolik oblečení se celosvětově vyrobí každý rok.
Dvojnásobek oproti roku 2000.

↓ UNEP, 2023

10 %

GLOBÁLNÍCH EMISÍ

Módní průmysl vypouští víc CO₂ než
mezinárodní lety a lodní doprava dohromady.

↓ WORLD BANK, 2022

2 700 L

VODY / TRIČKO

Tolik pitné vody se spotřebuje na jedno
bavlněné tričko. Člověk tolik vypije za 2,5 roku.

↓ WWF

7×

MÉNĚ NOŠENÍ

Průměrný kus se dnes obleče sedmkrát méně
než před 15 lety a skončí o polovinu dřív.

↓ MCKINSEY & CO., 2020

92 mil t

TEXTILNÍHO ODPADU

Ročně skončí na skládkách — plný nákladník
každou sekundu. Recyklováno jsou 1 %.

↓ ELLEN MACARTHUR FOUNDATION

35 %

MIKROPLASTŮ V MOŘÍCH

Pochází z praní syntetického oblečení. Ryby je
jedí. My pak jíme ryby.

↓ IUCN, 2021

3,60 €

DENNÍ MZDA

Průměrný plat švadleny v Bangladéši. Životní
minimum je odhadováno na trojnásobek.

6 dní

OD SKICI K REGÁLU

Čínský Shein zvládne návrh, vzorek, výrobu
a doručení za méně než týden.

Anatomie trička za 99 Kč.

Kde přesně se ušetřilo, abyste mohli koupit tričko levněji než oběd v menze? Rozložili jsme cenovku na molekuly.

01	UZBEKISTÁN POLE BAVLNY	Semeno uzbecké bavlny. Pole, kde pracují i děti — celá Aralská oblast vysychá kvůli zavlažování. Na jedno tričko se spotřebují 2 700 litrů vody.	≈ 2 Kč surovina
02	PÁKISTÁN PŘEDENÍ • TKANÍ	Bavlna doplaví v balících, naspřede se na nit, utká do látky. Barvení probíhá v řekách, které z modré mění barvu na žlutou, zelenou, černou.	≈ 8 Kč materiál
03	BANGLADÉŠ • DHÁKA ŠITÍ • KOMPLETACE	Švadlena ušije 100 triček za hodinu. Za celý den si vydělá přibližně 90 korun. Budova, ve které pracuje, nemusí mít požární východy.	≈ 4 Kč mzda
04	LODNÍ DOPRAVA INDICKÝ OCEÁN	Kontejnerová loď plná textilu plave 30 dní do Hamburku. Jedna taková cesta vypustí emise odpovídající 50 milionům osobních kilometrů.	≈ 3 Kč doprava
05	SKLADY EU LOGISTIKA	Třídění, čárové kódy, distribuce do obchodů a e-shopů. Vratky tvoří až 40 % u online prodeje — část se rovnou skartuje.	≈ 12 Kč sklady
06	PRAHA OBCHOD • MARKETING	Nájem prodejny, personál, influencerka na Instagramu, reklamy, DPH. Tato část tvoří největší podíl ze všech.	≈ 50 Kč obchod
07	ZNAČKA ZISK • DESIGN	Marže výrobce, licence, návrh. Čistý zisk značky z jednoho trička — ten, kvůli kterému to celé funguje.	≈ 20 Kč zisk

CELKEM • KONEČNÁ CENA

99 Kč — a 4 Kč pro švadlenu

Ruce v *Dháce*.

Každé druhé tričko v evropském řetězci prošlo rukama ženy, kterou nikdy nepotkáte. Jmenuje se Shahida. Je jí 24. Šije vaše oblečení.

„Začínám v osm ráno. Končím, až když poslední tričko opustí linku. Někdy v deset večer. Někdy ve dvě ráno.“

— SHAHIDA R. • SVADLENA • RANA DISTRICT, DHAKA

„Budova se houpala. Rekli nám, *máme šít dál.*“

TEXT: M. HORÁK

Shahida si pamatuje 24. duben 2013 přesně. Přišla do továrny v sedm ráno, jako každý den. V budově Rana Plaza pracovalo pět oděvních firem. Přes noc se na fasádě objevily praskliny. Banka a obchody v přízemí se toho rána zavřely. Továrny nahoře ne.

„Manažer řekl, že pokud nepřijdeme, přijdeme o měsíční mzdu,“ vzpomíná Shahida. „Dvacet minut po osmé budova spadla. Bylo nás dvě stě mrtvých jenom z našeho patra.“

Celkem zemřelo 1 134 lidí. Shahidu vytáhli po 18 hodinách. Přišla o dva prsty na levé ruce. Odškodnění — tři tisíce korun.

Rana Plaza byla nejhorší průmyslová tragédie v historii textilu. Značky, pro které se v budově šilo, se jmenovaly Mango, Benetton, Primark, Walmart. Po katastrofě podepsalo přes 200 značek „Accord“ — dohodu o bezpečnosti budov. Shahida po roce znovu sedla za šicí stroj. Jiná továrna, jiná adresa, stejná mzda.

Dnes vydělává přibližně 12 500 taka měsíčně (asi 2 700 Kč). Bangladéské odbory spočítaly, že důstojné životní minimum pro dělníka v Dháce je 23 000 taka. Mzda, která na stránkách řetězců visí jako „fair“, nestačí na jídlo a nájem zároveň.

„Když vás někdo v Evropě potká, řekne: máš pěknou košili. Já vím, kdo ji ušil. Na každé visačce, i na té vaší, je napsáno *Made in Bangladesh*. Pod tím nápisem je tvář. Ta tvář má jméno.“

1 134

OBĚTÍ TRAGÉDIE V RANA PLAZA,
2013

4 mil

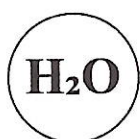
LIDÍ PRACUJE V ODĚVNÍCH
TOVÁRNÁCH V BANGLADÉŠI (80 %
ZENY)

12 hod

BĚŽNÁ DÉLKA PRACOVNÍHO DNE VE
ŠPÍČCE SEZONY

Planeta *platí* účet.

Móda je čtvrtý největší znečišťovatel ze všech odvětví ekonomiky. Pořadí by vás překvapilo: ropa, zemědělství, stavebnictví — a hned pak oblečení. Tři fronty, na kterých prohráváme.

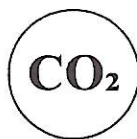

Voda

215 bn L

Tolik vody ročně spotřebuje módní průmysl — čtyři procenta veškeré sladké vody na planetě. Farmaření bavlny vysušilo Aralské jezero, kdysi čtvrté největší na světě.

↓ UN ENVIRONMENT

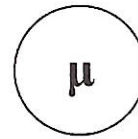

Uhlík

10 %

Globálních emisí skleníkových plynů pochází z textilního průmyslu. Víc než letectví a lodní doprava dohromady. Syntetika je ropa utkaná do nitě.

↓ WORLD BANK

Mikroplasty

500 tis t

Tun mikroplastů končí každý rok v oceánech, a třetina z nich přichází z praní polyesteru. Ryby je jedí. My jíme ryby.

↓ IUCN, 2021

„Pokud by móda byla stát, byla by třetím největším producentem emisí — hned po Číně a USA.“

#3

Značky v rentgenu.

Čtyři hráči, čtyři modely. Skóre je souhrn veřejně dostupných reportů o transparentnosti, mzdách a dopadu (Fashion Transparency Index 2023, Good On You, vlastní dopočet redakce).

ZNAČKA	MODEL	KS / ROK	ŽIVOTNÍ MZDA	MATERIÁL	TRANSPARENT.	SKÓRE
Shein <i>ULTRA-FAST</i>	2–10 000 nových kousků denně	~1 mld	Ne	95 % syntetika	6 %	F
H&M <i>FAST FASHION</i>	Kolekce každé 2 týdny	~3 mld	Ne / částečně	Smíšené	47 %	D
Zara <i>FAST FASHION</i>	Kolekce každé 2 týdny	~450 mil	Ne / částečně	Smíšené	43 %	D
Primark <i>ULTRA-CHEAP</i>	Extrémně nízká cenová hladina	~700 mil	Ne	Smíšené	39 %	E
Patagonia <i>SLOW FASHION</i>	Trvanlivost · oprava · zpětný odběr	~15 mil	Ano	Recyklované / bio	75 %	A
People Tree <i>FAIR TRADE</i>	Malé kolekce, certifikace WFTO	~1 mil	Ano	Bio bavlna	82 %	A+
Nila (CZ) <i>SLOW FASHION</i>	Šití v ČR, kolekce 2×/rok	~8 tis	Ano	Len · bavlna · vlna	88 %	A+

F–E ŠPATNÉ D–C PODPRŮMĚR B–A+ V POŘÁDKU ZDROJ: FASHION TRANSPARENCY INDEX 2023

Koupili jsme tři trička.

Výsledky nás nepřekvapily.

Zakoupili jsme bílé tričko vel. M od tří různých prodejců. Testovali jsme složení, gramáž, výdrž po praní a kvalitu zpracování. Cena nebyla kritérium — zajímal nás poměr ceny a skutečné hodnoty.

METODIKA 01

Složení a gramáž

Přečetli jsme etiketu a porovnali deklarované složení s hmatem a průsvitností látky. Gramáž odhadnuta vážením před prvním praním.

METODIKA 02

Praní a srážlivost

Každé tričko bylo třikrát vyprané na 40 °C. Změřili jsme délku před prvním a po třetím praní. Sledovali jsme i stálost barvy a žmolkování.

METODIKA 03

Zpracování šití

Zkontrolovali jsme kvalitu švů, rovnoměrnost stehů, pevnost průramků a lemů. Vzorek byl natažen a puštěn — sledovali jsme deformaci.

VZOREK A

Shein
ULTRA-FAST FASHION
89 Kč

Složení	100 % polyester
Gramáž	~95 g/m ²
Srážlivost	+4,5 cm (délka)
Barva po praní	Zešedlá
Kvalita švů	Nepravidelné, řídké
Etiketa	Pouze čínsky
Země výroby	Čína (neuvedeno)

VZOREK B

H&M
FAST FASHION
299 Kč

Složení	100 % bavlna
Gramáž	~145 g/m ²
Srážlivost	+1,5 cm (délka)
Barva po praní	Mírně světlejší
Kvalita švů	Průměrná, rovnoměrná
Etiketa	CZ/EN, úplná
Země výroby	Bangladéš

VZOREK C • ★ NEJLEPŠÍ VOLBA

Second-hand
VINTAGE • PŮVODNĚ ZNAČKA GATE
35 Kč

Složení	100 % bavlna
Gramáž	~185 g/m ²
Srážlivost	0 cm (již vysrážené)
Barva po praní	Beze změny
Kvalita švů	Pevné, žádné poškození
Etiketa	CZ/EN, úplná
Země výroby	Polsko

Co říkají čísla.

KRITÉRIUM	SHEIN (A) • 89 Kč	H&M (B) • 299 Kč	SECOND-HAND (C) • 35 Kč
Složení materiálu	 Syntetika, průsvitné	 Bavlina, průměrná	 Bavlina, pevná
Gramáž látky	 95 g/m ² — velmi tenké	 145 g/m ² — průměr	 185 g/m ² — solidní
Výdrž po 3 praních	 Sráží se, šedne	 Mírné sražení	 Žádná změna
Kvalita šití	 Nepravidelné stehy	 Standardní	 Pevné, bez vad
Informace na etiketě	 Neúplná, pouze CN	 Úplná	 Úplná
Cena za nošení *	 ~30 Kč / nošení	 ~10 Kč / nošení	 ~0,5 Kč / nošení

VZOREK A • SHEIN

F Nekupovat

Polyester se sráží, šedne a žmolkuje. Po třetím prání je tričko k nepoužití. Cena za nošení je paradoxně nejvyšší ze všech tří. Etiketa neobsahuje česky psané pokyny ani zemi výroby.

VZOREK B • H&M

C Průměr

Bavlina drží lépe než polyester. Cena je ale trojnásobek second-handu za horší výsledky. Etiketa v pořádku. Původ výroby — Bangladéš — potvrzuje podmínky popsané na str. 6–7.

VZOREK C • SECOND-HAND

A Nejlepší volba

Silnější látka, nulová srážlivost (tričko je již „doběhané“), pevné šití. Za 35 Kč nejlepší kvalita ze všech tří. Žádný nový zdroj, žádná nová emise. Prostě — logika.

* Cena za nošení = pořizovací cena ÷ odhadovaný počet nošení do vyřazení. Shein: 89 Kč ÷ ~3 nošení. H&M: 299 Kč ÷ ~30 nošení. Second-hand: 35 Kč ÷ 70+ nošení. Zdroj výpočtu: vlastní test redakce, metodika dle Ellen MacArthur Foundation (2017).

„Nejlepší nový kus je ten, který *nevyrobíte*.“

Česká designérka **Eliška Bártová** o tom, proč její ateliér šije jen dvě kolekce ročně, proč se nejbolestivější lekce v módě jmenuje „trpělivost“ — a proč její tričko stojí 1 400 korun.

Eliška Bártová

Zakladatelka značky *NILA*. Absolventka UMPRUM, stáže v Kodani u značky Ganni. Od roku 2019 šije v malém ateliéru na Žižkově.

ZALOŽENO • 2019
ZAMĚSTNANCŮ • 6
KOLEKCEÍ / ROK • 2
VÝROBNÍ CYKLUS • 8 MĚS
MATERIÁLY • CZ / EU
NILA-ATELIER.CZ

Proč dvě kolekce ročně, když zbytek světa vydává čtyřicet?

— Protože víc se za půl roku nedá udělat pořádně. Chci materiál vidět, sáhnout si na něj, nechat ho odpočinout. Máme dvě kolekce — jaro-léto, podzim-zima. A mezi nimi pauzu, kdy nic nového neuvádíme. To je první poučka.

A tričko za 1 400? Není to moc?

— Moc je tričko za 99 korun. U nás platíte za jeden kus to, co švadlena za tři. Kdyby tričko v řetězci stálo to, co skutečně stojí, kdyby se do ceny počítala normální mzda, voda, doprava, zisk — bylo by dražší než to naše. Ten rozdíl dnes dotuje jeden konkrétní člověk. Žena v Dháce.

Co byste řekla středoškolákovi, který si chce koupit hezkou věc a má 500 korun?

— Ať jde do second-handu. Vážně. Není to ústupek, je to nejchytřejší nákup, který může udělat. Dostane kvalitu, kterou by za 500 ve fast fashion nikdy nedostal — a nepřidá do systému další nový kus. Nejlepší nový kus je ten, který nevyrobíte.

Co vás na téhle profesi nejvíc naučilo?

— Trpělivost. A že rychlost a kvalita jsou dvě strany jedné sinusoidky. Když jdete nahoru v tempu, padáte dolů v řemeslu. Fast fashion jede sto kilometrů v hodině. Já jedu patnáct. A přesto dojedu.

Tři věci, které by měl dělat každý — bez ohledu na rozpočet?

— Jedna: zašívat. Tričko s dírou není rozbité, je to tričko s dírou. Dvě: nosit věc třicetkrát, ne třikrát. Zkuste si doma poctivě spočítat. Tři: nekupovat nic ze Shein. To není módní rada, to je etická rada.

Opravit. Nosit. *Darovat.*

Tři návody, jak zpomalit vlastní skříň. Bez nákupu, bez peněz, bez Shein. Stačí na to hodina v sobotu a základní jehla.

01

Opravit

Tričko s dírou je tričko s dírou, ne tričko na vyhození.

- Základní sada: jehla, nit ve 4 barvách, nůžky, malá záplata
- Naučte se jediný steh — zadní steh. Drží všechno
- Odpadlý knoflík = 30 sekund a jedna nit
- Trhlina v trenýrkách? Viditelná záplata je dnes trend — *visible mending*
- Díra v svetru se vyplete vlnou v kontrastní barvě. Babička to uměla
- YouTube · kanály „Repair What You Wear“ a „Bernadette Banner“

02

Nosit

Cíl: nosit každý kus alespoň 30×. Většina Evropanů nedorazí na 10.

- Pravidlo 30 nošení — zeptejte se, než koupíte: obleču si to třicetkrát?
- Capsule skříň — 33 kusů na sezónu. Zbytek pryč
- Styling: 3 vrchy × 3 spodky × 3 boty = 27 outfitů
- Prát na 30 °C — šetří 60 % energie a prodlouží život látky
- Neprat po každém nošení. Svetry a džíny vydrží 5–10 obleků
- Sušit na vzduchu, ne v sušičce

03

Darovat

Rychlá a bezplatná cesta: jiná skříň než koš.

- Second-handý v Praze: Textil House, Retro 1, Koloniál u vjezdu
- Vinted · Aplikace na výměnu a prodej. Zdarma. Rychle
- Swap party · výměna oblečení s kamarády. Zábava + nula korun
- Sběrka Diakonie Broumov — oblečení pro lidi v nouzi
- Rozbité a netextil? Kontejnery Potex · TextilEco
- Výzva: měsíc nic nového. Bez výjimky

TRIK ŠÉFREDAKTORA

Než něco vyhodíte, položte si otázku: „Kdyby mi to půjčila kamarádka, vrátím jí to takhle, nebo to napřed zašiju?“ Ta odpověď vám řekne vše.

Jak *rychlá* je tvoje skříň?

Deset otázek. U každé zaškrtni A (ano/často), N (ne/málokdy) nebo ? (nevím). Výsledek si spočítej dole.

Za každé A si přičti 2 body, za ? 1 bod, za N 0 bodů. Sečti body, podívej se dolů.

01	Koupíš si něco nového alespoň jednou za měsíc.	☐ A ☐ N ☐ ?	02	Ve skříni máš víc než 3 kusy, které jsi nikdy neobleka.	☐ A ☐ N ☐ ?
03	Nevíš, kde bylo tvé tričko vyrobeno.	☐ A ☐ N ☐ ?	04	Nakupuješ podle trendu z TikToku nebo Instagramu.	☐ A ☐ N ☐ ?
05	Alespoň jeden kus tvého ošacení je ze Shein.	☐ A ☐ N ☐ ?	06	Když se něco roztrhne, spíš to vyhodíš, než zašiješ.	☐ A ☐ N ☐ ?
07	V second-handu jsi nikdy nenakupoval.	☐ A ☐ N ☐ ?	08	Neznáš slovo „mikroplast“ (v kontextu oblečení).	☐ A ☐ N ☐ ?
09	Na oblečení ti záleží, ale na původu úplně ne.	☐ A ☐ N ☐ ?	10	Stihneš kus před vyhozením nosit méně než 10x.	☐ A ☐ N ☐ ?

0 → 6 BODŮ

Pomalá skříň

Gratulujeme. Máte vědomou skříň, nosíte dlouho a víte, odkud věci pocházejí. Dělte se o to s kamarády.

7 → 13 BODŮ

Střední převod

Průměr. Skříň dýchá, ale pár návyků z fast fashion se uhnízdilo. Zkuste týden bez nákupu.

14 → 20 BODŮ

Závod Formule 1

Vaše skříň je drahý sport. Dobrá zpráva: jeden měsíc bez nového kusu vás posune do střední kategorie.

Slova, která stojí *za to*.

Fast fashion

RYCHLÁ MÓDA

Model výroby založený na rychlém kopírování trendů, levném materiálu a maximálním obratu. Kolekce každé 2 týdny. Kvalita druhotná.

Ultra-fast fashion

SHEIN MODEL

Extrémní verze fast fashion — denní uvádění tisíců kusů. Shein, Temu, Cider. Cesta od skici k prodeji: 6 dnů.

Slow fashion

POMALÁ MÓDA

Opak fast fashion. Menší kolekce, důraz na trvanlivost, fair mzdy, přírodní materiály. Vyšší cena, delší životnost.

Greenwashing

ZELENÉ LAKOVÁNÍ

Marketing, ve kterém značka předstírá udržitelnost, aniž by reálně měnila praxi. „Conscious collection“ bez dohledatelných dat = podezřelé.

Cost-per-wear

CENA ZA NOŠENÍ

Pořizovací cena dělená počtem nošení. Tričko za 1 400 nošené 70× = 20 Kč / nošení. Tričko za 99 nošené 3× = 33 Kč / nošení.

Microplastic

MIKROPLAST

Částice syntetické látky menší než 5 mm. Uvolňují se při praní polyesteru. Končí v oceánu, v rybách, v nás.

Living wage

DŮSTOJNÁ MZDA

Plat, který pokryje základní životní náklady — jídlo, bydlení, vzdělání. Minimální mzda v Bangladéši na to nestačí.

Visible mending

VIDITELNÁ OPRAVA

Styl opravy, kde je spravený kus vidět — kontrastní nit, záplata. Z nevyhodnuté díry se stává ozdoba.

Capsule wardrobe

KAPSLOVÁ SKŘÍŇ

Malá skříň 30–40 kusů, které se mezi sebou dají kombinovat. Méně stresu, méně nákupů, víc stylu.

Circular fashion

CIRKULÁRNÍ MÓDA

Model, kde oblečení necirkuluje jen jedním směrem (prodejna → koš), ale vrací se zpět: zpětný odběr, recyklace, upcycling.

Upcycling

NOVÉ Z POUŽITÉHO

Přetvoření starého kusu na nový se stejnou nebo větší hodnotou. Z děravé košile může být kapesník, zástěra, obvaz.

Rana Plaza

DHÁKA • 2013

Oděvní továrna v Bangladéši, která spadla 24. 4. 2013 a pohřbila 1 134 lidí. Nejhorší průmyslová tragédie textilní éry.

Zpomalit *je* styl.

Nemusíš zahodit skříň. Nemusíš být vegan, hippie, aktivista ani influencer. Stačí si klást otázky. A odpovídat si poctivě.

- 01 Než koupím, počítám: obleču si to alespoň třicetkrát?
- 02 Než vyhodím, zkouším: zašije se to? prodá? daruje?
- 03 Značku sleduji, ne jen logo. Kde se šije? Za kolik?
- 04 Ze second-handu jsem, Pán-Bůh, hrdá. Lepší kvalita, nižší cena, menší otisk.
- 05 Shein ignoruji. Za tu cenu se prostě nedá šít slušně.
- 06 Pokud si něco opravdu chci, vydržím týden. Pokud to pořád chci, koupím.
- 07 Nejlepší nový kus je ten, který nevyrobíte.

Č. 01 • JARO 2026

SPOTŘEBITELSKÝ ČASOPIS

TÉMA: JAK DRAHÁ JE „LEVNÁ“ MÓDA?

VYDÁNO PRO 18. ROČNÍK SOUTĚŽE

SPOTŘEBA PRO ŽIVOT

(VYHLAŠOVATEL: DTEST, O.P.S.)

WWW.SPOTREBAPROZIVOT.CZ

REDAKCE: P. SPIDLIK, A. PODLOUCKÝ, M. HORÁK

KOORDINÁTOR: D. ŠLEZAROVÁ

STŘEDNÍ ODBORNÁ ŠKOLA

PODNIKÁNÍ A OBCHODU, SPOL. S R.O.

REJSKOVA 2987/4, 796 01 PROSTĚJOV

Rubáš.